

Caseta 1: Importanța așteptărilor inflaționiste

Credibilitatea unei bănci centrale care acționează în cadrul unui regim de țintire a inflației este de o importanță esențială. Prezența acestui atribut permite ancorarea durabilă a așteptărilor agenților economici. Ca o consecință directă, deciziile și comportamentul lor se vor baza într-o măsură tot mai mare pe informațiile furnizate de către banca centrală, mai ales dacă aceasta manifestă transparentă în procesul comunicării cu publicul.

Așteptările inflaționiste reprezintă unul din cele mai importante canale prin care politica monetară influențează activitatea economică. Ele sunt determinante în procesul de formare a prețurilor bunurilor de consum la nivelul producătorilor și al comercianților. Este relativ costisitor pentru agenții economici să își ajusteze prețurile la intervale scurte de timp, firmele fiind nevoie în aceste situații să suporte o serie de cheltuieli asociate cu promovarea sau reclama acestora. Aceasta nu exclude, însă, fundamentarea permanentă de către aceștia a unui set de așteptări referitoare la inflație, pe care își vor baza deciziile în momentul realizării unei noi modificări a prețurilor. În cadrul modelului de analiză și prognoză pe termen mediu (MAPM) utilizat de BNR în procesul de realizare a proiecțiilor macroeconomice trimestriale, așteptările privind inflația se constituie într-un factor explicativ pentru dinamica inflației de bază CORE2 și a inflației combustibililor (componente care, împreună, reprezintă 72 la sută din coșul IPC). Pentru celelalte componente (prețuri administrate și prețuri volatile LFO) se utilizează scenarii exogene, date fiind maniera de formare a acestor prețuri, mai degrabă discrețională în cazul primelor, respectiv puțin predictibilă în cazul celorlalte.

Alături de particularitățile instituționale ale pieței muncii, evoluția productivității muncii și așteptările privind inflația reprezintă reperele fundamentale în formularea revendicărilor salariale. Inflația erodează câștigurile salariale nominale și, prin urmare, salariații și sindicatele au tendința de a solicita o compensație pentru inflația așteptată, în condițiile în care negocierile salariale se desfășoară, de regulă, o dată pe an. În măsura în care dinamica salariilor reale se va situa peste ritmul de creștere a productivității muncii, firmele se vor confrunta cu o sporire a costurilor unitare de producție cu forța de muncă. În cazul în care nu poate fi suportată prin reducerea marjelor de profitabilitate, creșterea costurilor se va repercuta asupra prețurilor bunurilor de consum, conducând la inflație.

Așteptările privind inflația joacă un rol determinant în mecanismul de transmisie a impulsurilor ratei dobânzii în economia reală. Aceasta se referă la modalitatea prin care raportul dintre economisire și consum de la nivelul gospodăriilor este influențat de nivelul ratelor reale ale dobânzilor, o componentă a condițiilor monetare reale. *Ceteris paribus*, cu cât sunt mai reduse anticipațiile inflaționiste, cu atât este mai ridicat nivelul ratelor reale ale dobânzii* oferite de instrumentele de economisire și, ca urmare, cu atât este mai mare înclinația populației spre economisire în dauna consumului în prezent; de asemenea, cu atât va fi mai scump – în termeni reali – un produs de creditare și cu atât mai mare disponibilitatea populației de a-și reduce consumul finanțat prin resurse împrumutate. Scăderea consumului privat și stimularea economisirii contribuie mai departe la reducerea presiunilor exercitate de cererea agregată asupra ritmului de creștere a prețurilor de consum.

* Rata reală a dobânzii se calculează ca diferență între rata nominală și rata inflației anticipate.